

GUIA DOCENT DE CENTRES ISEACV
GUÍA DOCENTE DE CENTROS ISEACV

Curs / Curso
2025-26

1 Dades d'identificació de l'assignatura <i>Datos de identificación de la asignatura</i>					
Nom de l'assignatura <i>Nombre de la asignatura</i>	TÈCNICA DE LA VEU TÉCNICA DE LA VOZ				
Crèdits ECTS <i>Créditos ECTS</i>	3	Curs <i>Curso</i>	1º	Semestre <i>Semestre</i>	1º
Tipus de formació <i>Tipo de formación</i> bàsica, específica, optativa <i>básica, específica, optativa</i>	Obligatòria <i>Obligatoria</i>	Idioma/es en que s'imparteix l'assignatura <i>Idioma/s en que se imparte la asignatura</i>			Valencià <i>Castellano</i>
Matèria <i>Materia</i>	SISTEMES D'INTERPRETACIÓ SISTEMAS DE INTERPRETACIÓN				
Títol Superior <i>Título Superior</i>	Art Dramàtic <i>Arte Dramático</i>				
Especialitat <i>Especialidad</i>	Direcció Escènica <i>Dirección Escénica</i>				
Centre <i>Centro</i>	ESCOLA SUPERIOR D'ART DRAMÀTIC ESCUELA SUPERIOR DE ARTE DRAMÁTICO				
Departament <i>Departamento</i>	Veu - Música <i>Voz - Música</i>				
Professorat <i>Profesorado</i>	MARÍA VICTORIA SALVADOR VILLALBA				
e-mail <i>e-mail</i>	mv.salvadorvillalb@iseacv.gva.es victoriasalvador3@gmail.com				

1.1 Objectius generals i contribució de l'assignatura al perfil professional de la titulació
Objetivos generales y contribución de la asignatura al perfil profesional de la titulación

Descriptor: Estudi dels coneixements bàsics de les tècniques de la veu parlada. Comunicació verbal. La veu com a instrument creatiu. Veu i personatge.

Donar a conèixer les diferents possibilitats que la veu pot oferir en la creació de personatges i en la interpretació de diversos textos, així com les diferents treballs vocals realitzats en les vessants teatrals més rellevants.

Perfil professional del Títol Superior en Art Dramàtic en la especialitat de Direcció Escènica i Dramaturgia:

- 1- El perfil professional definit en l'especialitat de Direcció Escènica i Dramaturgia correspon al d'un artista que contempla en el seu conjunt el procés de creació teatral i comprèn, utilitza, coordina i gestiona els diversos llenguatges qui participen en la creació d'un espectacle.
- 2- Desenvolupa un projecte artístic personal al mateix temps que, amb la possible col·laboració dels artistes i especialistes, harmonitza i disposa els diferents elements de la creació escènica en un espai i un temps determinats, tractant de suscitar en l'espectador emocions, sensacions i idees a través de la paraula i la imatge.
- 3- Este professional estarà capacitat per a l'exercisi de la investigació i de la docència.

Descriptor: Estudio de los conocimientos básicos de las técnicas de la voz hablada. Comunicación verbal. La voz como instrumento creativo. Voz y personaje.

Dar a conocer las diferentes posibilidades que la voz puede ofrecer en la creación de personajes y en la interpretación de los diversos textos, así como los diferentes trabajos vocales realizados en las vertientes teatrales más relevantes.

Perfil profesional del Título Superior en Arte Dramático en la especialidad de Dirección Escénica y Dramaturgia:

- 1- El perfil profesional definido en la especialidad de Dirección Escénica y Dramaturgia corresponde al de un artista que contempla en su conjunto el proceso de creación teatral y comprende, utiliza, coordina y gestiona los diversos lenguajes que participan en la creación de un espectáculo.
- 2- Desarrolla un proyecto artístico personal al tiempo que, con la posible colaboración de los artistas y especialistas, armoniza y dispone los diferentes elementos de la creación escénica en un espacio y un tiempo determinados tratando de suscitar en el espectador emociones, sensaciones e ideas a través de la palabra y la imagen.
- 3- Este profesional estará capacitado para el ejercicio de la investigación y de la docencia.

1.2 Coneixements previs
Conocimientos previos

No cal cap coneixement previ.

No es necesario ningún conocimiento previo.

2 Competències de l'assignatura

Competencias de la asignatura

Competències Generals

CG5 Fomentar l'expressió i creació personal, integrant els coneixements teòrics, tècnics, i pràctics adquirits; mostrant sinceritat, responsabilitat i generositat en el procés creatiu; assumint el risc, tolerant fracàs i valorant equilibradament l'èxit social.

Competències Transversals

CT2 Arreplegar informació significativa, analitzar-la, sintetitzar-la i gestionar-la adequadament.

Competències Específiques

CE4 Investigar per a concebre i fonamentar el procés creatiu personal tant pel que fa al mètode de treball com a la renovació estètica.

Competencias Generales

CG5 Fomentar la expresión y creación personal, integrando los conocimientos teóricos, técnicos, y prácticos adquiridos; mostrando sinceridad, responsabilidad y generosidad en el proceso creativo; asumiendo el riesgo, tolerando fracaso y valorando equilibradamente el éxito social.

Competencias Transversales

CT2 Recoger información significativa, analizarla, sintetizarla y gestionarla adecuadamente.

Competencias Específicas

CE4 Investigar para concebir y fundamentar el proceso creativo personal tanto en lo que se refiere al método de trabajo como a la renovación estética.

4 Continguts de l'assignatura i organització temporal de l'aprenentatge <i>Contenidos de la asignatura y organización temporal del aprendizaje</i>	
Descripció per blocs de contingut, unitats didàctiques, temes,... <i>Descripción por bloques de contenido, unidades didácticas, temas,...</i>	Planificació temporal <i>Planificación temporal</i>
1- La respiració: reeducació de la mateixa. Anatomia i fisiologia de l'aparell respiratori i els òrgans que intervenen en la fonació. Fases i zones respiratòries. Dinàmica respiratòria. 2- Ressonància: la caixa de ressonància. Formes de produir la ressonància. Les zones de ressonància. Els motlles vocàlics. Suport, articulació, emissió i projecció. 3- La entonació. L'accent. L'expressivitat. Matisos, emocions i intencions. 4- L'estímul físic i la veu. Acció-reacció. Aplicació del llenguatge en la projecció de la veu en moviment. 5- Tècniques especials de la veu: el crit, el plor, la rialla, la veu amb aire i el murmur. Requisits tècnics. 6- Estudi de les principals aportacions a l'educació vocal del actor: la veu en Stanislavski, Grotowski, Odin Teatret i Roy Hart Theatre. NOTA: Com els coneixements estan englobats uns dins dels altres és difícil fer una fragmentació dels mateixos. Per això, la temporització és aproximada i podrà variar depenent de la dinàmica del grup. 1- La respiración: reeducación de la misma. Anatomía y fisiología del aparato respiratorio y de los órganos que intervienen en la fonación. Fases y tipos de respiración. Dinámica respiratoria. 2- Resonancia: la caja de resonancia. Formas de producir la resonancia. Las zonas de resonancia. Los moldes vocálicos. Apoyo, articulación, emisión y proyección. 3- La entonación. El acento. La expresividad. Matices, emociones e intenciones. 4- El estímulo físico y la voz. Acción-reacción. Aplicación del lenguaje en la proyección de la voz en movimiento. 5- Técnicas especiales de la voz: El grito, el llanto, la risa, la voz con aire y el susurro. Requisitos técnicos. Actividad muscular. Necesidades respiratorias. 6- Estudio de las principales aportaciones a la educación vocal del actor: la voz en Stanislavski, Grotowski, Odin Teatret y Roy Hart Theatre. NOTA: Como los conocimientos están englobados unos dentro de otros es difícil hacer una fragmentación de los mismos. Por eso, la temporalización es aproximada y podrá variar dependiendo de la dinámica del grupo.	Els temes 1 i 2 se impartiran desde el principi de curs i durant la primera quinzena d'octubre. Segona quinzena d'octubre Els temes 4 i 5 se impartirán durante el mes de noviembre Deseembre Los temas 1 y 2 se impartirán desde el principio del curso y durante la primera quincena de octubre Segunda quincena de octubre Los temas 4 i 5 se impartirán durante el mes de noviembre Diciembre

5 Activitats formatives

Actividades formativas

5.1 Activitats de treball presencials

Actividades de trabajo presenciales

ACTIVITATS ACTIVIDADES	Metodologia d'ensenyança-aprenentatge Metodología de enseñanza-aprendizaje	Relació amb els Resultats d'Aprenentatge Relación con los Resultados de Aprendizaje	Volum treball (en nº hores o ECTS) Volumen trabajo (en nº horas o ECTS)
Classe teòrica Clase teórica	Exposició de continguts per part del professor o en seminaris, anàlisi de competències, explicació i demostració de capacitats, habilitats i coneixements en l'aula. ----- Exposición de contenidos por parte del profesor o en seminarios, análisis de competencias, explicación y demostración de capacidades, habilidades y conocimientos en el aula.	1, 2, 3, 4	5
Classes pràctiques Clases prácticas	Sessions de treball en grup supervisades pel professor. Estudi de casos, projectes, tallers, problemes, estudi de camp, aula d'informàtica, laboratori, visites a exposicions/concerts/representacions/ audicions..., cerca de dades, biblioteques, en Internet, etc. Construcció significativa del coneixement a través de la interacció i activitat de l'alumne. ----- Sesiones de trabajo grupal en grupos supervisadas por el profesor. Estudio de casos, proyectos, talleres, problemas, estudio de campo, aula de informática, laboratorio, visitas a exposiciones/conciertos/representaciones/audiciones..., búsqueda de datos, bibliotecas, en Internet, etc. Construcción significativa del conocimiento a través de la interacción y actividad del alumno.	1, 2, 3, 4	25
Tutoria Tutoría	Atenció personalitzada i en grup reduït. Període d'instrucció i/o orientació realitzat per un tutor/a amb l'objectiu de revisar i discutir els materials i temes presentats en les classes, seminaris, tallers, lectures, realització de treballs, projectes, etc. ----- Atención personalizada y en pequeño grupo. Periodo de instrucción y/o orientación realizado por un tutor/a con el objetivo de revisar y discutir los materiales y temas presentados en las clases, seminarios, talleres, lecturas, realización de trabajos, proyectos, etc.	1, 2, 3, 4	3
Avaluació Evaluación	Conjunt de proves (audicions, orals i/o escrites) empleades en l'avaluació inicial, formativa o additiva de l'alumne. ----- Conjunto de pruebas (audiciones, orales y/o escritas) empleadas en la evaluación inicial, formativa o aditiva del alumno.	1, 2, 3, 4, 5	12
SUBTOTAL			45

5.2 Activitats de treball autònom

Actividades de trabajo autónomo

ACTIVITATS <i>ACTIVIDADES</i>	Metodologia d'ensenyança-aprenentatge <i>Metodología de enseñanza-aprendizaje</i>	Relació amb els Resultats d'Aprenentatge <i>Relación con los Resultados de Aprendizaje</i>	Volum treball (en nº hores o ECTS) <i>Volumen trabajo (en nº horas o ECTS)</i>
Treball autònom <i>Trabajo autónomo</i>	Estudi de l'alumne/a: preparació i pràctica individual de lectures, textos, interpretacions, assajos, resolució de problemes, projectes, seminaris, tallers, treballs, memòries,... per a exposar, interpretar o entregar durant les classes teòriques, classes pràctiques i/o tutories de grup reduït. ----- <i>Estudio del alumno/a: preparación y práctica individual de lecturas, textos, interpretaciones, ensayos, resolución de problemas, proyectos, seminarios, talleres, trabajos, memorias,... para exponer, interpretar o entregar durante las clases teóricas, clases prácticas y/o tutorías de pequeño grupo.</i>	1	20
Estudi pràctic <i>Estudio práctico</i>	Preparació en grup de lectures, textos, interpretacions, assajos, resolució de problemes, projectes, seminaris, tallers, treballs, memòries,... per a exposar, interpretar o entregar durant les classes teòriques, classes pràctiques i/o tutories de grup reduït. ----- <i>Preparación en grupo de lecturas, textos, interpretaciones, ensayos, resolución de problemas, proyectos, seminarios, talleres, trabajos, memorias,... para exponer, interpretar o entregar durante las clases teóricas, clases prácticas y/o tutorías de pequeño grupo.</i>	2, 3	10
SUBTOTAL			30
TOTAL			75

6 Sistema d'avaluació i qualificació

Sistema de evaluación y calificación

6.1 Instruments d'avaluació

Instrumentos de evaluación

INSTRUMENT D'AVALUACIÓ INSTRUMENTO DE EVALUACIÓN	Resultats d'Aprenentatge avaluats Resultados de Aprendizaje evaluados	Percentatge atorgat (%) Porcentaje otorgado (%)
Amb avaluació contínua / Con evaluación continua Treball diari de classe / Trabajo diario de clase Lectures varies / Lecturas varias Exposició teòric-pràctica / Exposición teórico-práctica Memòria/ Memoria	1, 2, 3, 4, 5 1, 2 3 4	50% 30% 10% 10%
Sense avaluació contínua / Sin evaluación continua Lectures varies / Lecturas varias Treball escrit on l'alumne/a explique els criteris triats per a l'execució de les lectures Trabajo teórico donde el/la alumno/a explique los criterios elegidos para la ejecución de las lecturas Exposició teòric-pràctica feta de manera individual i presentada oralment al professorat Exposición teórico-práctica hecha de manera individual y presentada oralmente al profesorado. El treball diari i la memòria no poden entrar en aquesta avaluació. El trabajo diario y la memoria no entran en esta evaluación	1, 2 1, 2 3	50% 20% 30%

6.2 Criteris d'avaluació i dates d'entrega

Criterios de evaluación y fechas de entrega

Qüestions generals de les convocatòries:

- Cada matrícula comporta dues convocatòries d'avaluació, primera i segona (excepte per als casos en els quals ja s'hagen consumit prèviament tres convocatòries). Per tant, cada alumne/a de primera matrícula té opció a dues convocatòries en cada assignatura. En el cas que l'estudiant supere el 20% de faltes d'assistència sobre el total de les hores lectives presencials de l'assignatura, i aquestes no estiguen justificades documentalment per malaltia o una alta causa legal, perdrà el dret a l'avaluació contínua i no podrà suspendre automàticament la primera convocatòria. És a dir, podrà presentar-se a la primera i segona convocatòria però no li contarà cap nota dels treballs desenvolupats durant el semestre en el procés d'avaluació contínua (notes parcials de treballs realitzats al voltant de les diferents unitats didàctiques).

- El "**No Presentat/da**" és un no aprovat sense nota numèrica, que s'aplicarà quan el professorat manque d'elements de valoració per a establir criteris de qualificació i consumeix convocatòria.

Avaluació contínua:

- Per tractar-se d'una assignatura pràctica, l'assistència a la mateixa és obligatòria. Per tant, no es pot superar el 20% de faltes d'assistència. Si se supera es perd el dret a l'avaluació contínua.

- Es tindrà en compte la puntualitat, l'interès demostrat, la participació en la classe i el bon comportament, podent obtindre un augment de fins a 0'5 punts de la nota final.

- Serà necessari aconseguir la qualificació de 5 en cadascun dels resultats d'aprenentatge per a fer la mitjana entre ells i així poder aprovar l'assignatura en l'avaluació contínua. Si algú o alguns dels resultats fora suspès es podrà recuperar en la Primera i/o Segona Convocatòria.

- Els resultats d'aprenentatge 1 i 2 (lectures varies on aplicar els coneixements impartits) s'avaluaran l'última setmana del semestre així com l'entrega de la memòria. El resultat d'aprenentatge 3, l'exposició teòric-pràctica, es presentarà la segona setmana de desembre.

- No s'arreplegarà ni podrà exposar-se cap treball fora de les dates fixades. Qui no complisca amb els terminis establerts podrà exposar o lliurar els seus treballs en les dates acordades per a la Primera i/o Segona Convocatòria.

Primera Convocatòria AMB avaluació contínua:

- L'alumnat que suspenga l'avaluació contínua havent assistit, al menys, al 80% de les classes lectives, podrà recuperar l'assignatura en l'examen de la Primera Convocatòria en la qual presentarà els treballs referits als resultats d'aprenentatge suspesos de la mateixa manera en què van ser realitzats durant les classes lectives i amb les mateixos sistemes d'avaluació.

- La qualificació dels resultats d'aprenentatge aprovats serà guardada i se li sumarà a la qualificació obtinguda en la Primera Convocatòria sempre i quan esta última obtinga un mínim de 5. Si el suspès persisteix podrà recuperar l'assignatura en la Segona Convocatòria, presentant de nou els resultats d'aprenentatge suspesos de la mateixa manera que en la Primera Convocatòria. Si tornara a suspendre eixos resultats d'aprenentatge, l'assignatura quedaria suspesa íntegrament.

Primera Convocatòria SENSE avaluació contínua:

- Quan l'alumnat haja perdut l'avaluació continua per excedir el 20% del total de les classes lectives podrà presentar-se a la Primera Convocatòria.
- Pel fet de no haver assistit a classe no ha pogut realitzar els exercicis col·lectius que requereix l'assignatura per al seu desenvolupament, comprensió i assimilació. Tampoc ha tingut un procés d'observació per part del professorat per a comprovar la seua implicació i consecució dels objectius proposats en cadascun dels exercicis. Per tot això, haurà de fer un examen en el qual es treballaran i desenvoluparan tots el continguts de l'assignatura.

Cuestiones generales de las convocatorias:

- Cada matrícula comporta dos convocatorias de evaluación, primera y segunda (excepto para los casos en los que se haya consumido previamente tres convocatorias). Por tanto, cada alumno/a de primera matrícula tiene la opción a dos convocatorias en cada asignatura. En el caso de que el estudiante supere el 20% de faltas de asistencia sobre el total de las horas lectivas presenciales de la asignatura, y estas no están justificadas documentalmente por enfermedad o alguna otra causa legal, perderá el derecho a la evaluación continua y no podrá suspender automáticamente la primera convocatoria. Es decir, podrá presentarse a la primera y segunda convocatoria pero no le contará ninguna nota de los trabajos desarrollados durante el semestre en el proceso de evaluación continua (notas parciales de trabajos realizados sobre las distintas unidades didácticas).

-El "No presentado/da" es un no aprobado sin nota numérica que se aplicará cuando al profesorado le falten elementos de valoración para establecer criterios de calificación y consume convocatoria.

Evaluación continua:

- Por tratarse de una asignatura práctica la asistencia a la misma es obligatoria. Por tanto, no puede superarse el 20 % de faltas de asistencia. Si se superan se pierde el derecho a la evaluación continua.

- Se tendrá en cuenta la puntualidad, el interés demostrado, la participación en la clase y el buen comportamiento, pudiendo obtener un aumento de hasta 0'5 puntos de la nota final.

-Será necesario conseguir la calificación de 5 en cada uno de los resultados de aprendizaje para hacer media entre ellos y así poder aprobar la asignatura en la evaluación continua. Si alguno o algunos de los resultados fuera suspendido se podrá recuperar en la Primera Convocatoria.

- Los resultados de aprendizaje 1 y 2 (lecturas varias donde aplicar los conocimientos adquiridos) se evaluarán la última semana del semestre. Y también en esta fecha se entregará la memoria de trabajo. El resultado de aprendizaje 3, la exposición teórico-práctica, se presentará la segunda semana de diciembre.

- No se recogerá ni podrá exponerse ningún trabajo fuera de las fechas puestas para ello. Quien no cumpla con los plazos establecidos podrá exponer o entregar sus trabajos en las fechas acordadas para la Primera y/o Segunda Convocatoria.

Primera Convocatoria CON evaluación continua:

- El alumnado que suspenda la evaluación continua habiendo asistido, al menos, al 80% de las clases lectivas, podrá presentarse al examen de la Primera Convocatoria en la que presentará los trabajos referidos a los resultados de aprendizaje suspendidos de la misma forma en que fueron

realizados durante las clases lectivas y con los mismos sistemas de evaluación.

- La calificación de los resultados de aprendizaje aprobados será guardada y se le sumará a la calificación obtenida en la convocatoria ordinaria siempre y cuando esta última obtenga un mínimo de 5. Si el suspenso persistiera podrá recuperar la asignatura en la Segunda Convocatoria, presentando nuevamente los resultados de aprendizaje suspendidos de la misma manera que en la Primera Convocatoria. Si volviera a suspender esos resultados de aprendizaje, la asignatura quedaría suspendida en su totalidad.

Primera Convocatoria SIN evaluación continua:

- Cuando el alumnado haya perdido la evaluación continua por exceder el 20% del total de las clases lectivas, podrá presentarse a la Primera Convocatoria.
- Al no haber asistido a clase no ha podido realizar los ejercicios colectivos que requiere la asignatura para su desarrollo, comprensión y asimilación. Tampoco ha tenido un proceso de observación por parte del profesorado para comprobar su implicación y consecución de los objetivos propuestos en cada ejercicio. Por todo ello, tendrá que hacer un examen en el que trabajará y desarrollará todos los contenidos de la asignatura.

6.3 Sistemes de recuperació
Sistemas de recuperación

SEGONA Convocatòria para l'alumnat que ha seguit l'avaluació contínua:

Se seguirà el mateix procediment que el dut a terme en la Primera Convocatòria, tant en forma com en qualificació per a l'alumnat que ha assistit a classe i ha seguit l'avaluació contínua.

SEGONA Convocatòria para l'alumnat que NO ha seguit l'avaluació contínua:

Se seguirà el mateix procediment que el dut a terme en la Primera Convocatòria, tant en forma com en qualificació, per a l'alumnat que NO ha assistit a classe i ha perdut l'avaluació contínua.

SEGUNDA Convocatoria para alumnado que ha seguido la evaluación continua:

Se seguirá el mismo procedimiento que el llevado a cabo en la Primera Convocatoria, tanto en forma como en calificación para el alumnado que ha asistido a clase y ha seguido la evaluación continua.

SEGUNDA Convocatoria para alumnado que NO ha seguido la evaluación continua:

Se seguirá el mismo procedimiento que el llevado a cabo en la Primera Convocatoria, tanto en forma como en calificación, para el alumnado que NO ha asistido a clase y ha perdido la evaluación continua.

7

Bibliografia*Bibliografía*

- ALIÓ, M. (1995). *Los espacios de la voz*. Ed. Clivis. Barcelona.
- BARBA, E. (1986). *Más allá de las islas flotantes*. Universidad Autónoma Metropolitana/Grupo Editorial Gaceta, S.A. Col. Escenología. México.
- BUSTOS SÁNCHEZ, I. (2003). *La Voz. La técnica y la expresión*. Ed. Paidotribo. Barcelona.
- CALAIS-GERMAINE, B. (2011). *La Respiración. Anatomía del movimiento*. Tomo IV. Ed. Los Libros de la Liebre de Marzo. Barcelona.
- GINSBOURGER, M. (1996). *Voix de l'innuï. Le travail de la voix au Roy Hart Théâtre, hier et aujourd'hui*. Ed. La Souffle d'Or. Barbet-le-Bas.
- GROTOWSKI, J. (1980). *Teatro laboratorio*. Tusquets Editores. Barcelona.
- GROTOWSKI, J. (1969). *Hacia un teatro pobre*. Siglo XXI Editores, S.A. México.
- LODES, H. (1990). *Aprende a Respirar*. Ed. Integral. Barcelona.
- RUIZ LUGO, M.; MONROY BAUTISTA, F. (1993). *Desarrollo profesional de la Voz*. Grupo editorial La Gaceta S.A. México.
- STANISLAVSKI, K. (2001). *Construcción del personaje*. Ed. Alianza. Madrid.